

PROEFLESSENSERIE

GROEP 3

Technisch lezen & Begrijpend lezen

Augustus 2025

MAAK(T) LEZEN LEUK

www.actieflerenlezen.nl

Beste Leerkracht van groep 3,

Wat leuk dat je aan de slag gaat met de proeflessen van Actief Leren Lezen voor de start van het schooljaar. We hebben les 1 tot en met 4 voor jullie uitgewerkt. Bij les 1 en 2 zijn er opnames gemaakt van de les voor je leerlingen.. In deze brief leggen we de opbouw hiervan uit en kun je duidelijk lezen wat er van jou als leerkracht verwacht wordt. Het is handig om de videolessen alvast te bekijken ter voorbereiding. Les 3 en 4 kunnen zelf gegeven worden. Op dag 5 kan de eerste les begrijpend lezen gedaan worden door middel van de videoles die hiervan gemaakt is. Les 18 is de eerste begrijpend leesles. Alle medeklinkers, korte klanken en lange klanken zijn dan normaal gesproken al aangeboden wanneer je met Actief Leren Lezen werkt. De tekst van les 18 kan dus wel lastig zijn voor de leerlingen. Onderaan deze brief is meer uitleg te vinden over les 18.

De kans is groot dat je al een aantal weken gestart bent en je deze lessen dus gaat doen terwijl de leerlingen al letters aangeboden hebben gekregen. De proeflessen zullen hierdoor niet helemaal perfect aansluiten bij het niveau van de leerlingen. De proeflessen zijn echt bedoeld om je een inkijkje te geven hoe Actief Leren Lezen er bij de start van het schooljaar uit zou zien.

Algemeen

Tijdens de videolessen is er interactie tussen leerlingen onderling en leerlingen met jou als leerkracht. De video kan hiervoor op pauze gezet worden. Er zijn soms ook materialen nodig. Dit is allemaal te downloaden en te printen via de link die jullie gekregen hebben bij het aanvragen van de proeflessen. Zorg er dus voor dat alles geprint en uitgeknipt klaarligt. De aangeboden letters kunnen in de klas opgehangen worden aan de letterlijn of op het letterbord. In het begin van het schooljaar zijn de lessen van Actief Leren Lezen uitgewerkt in 6 lesmomenten van 10 minuten. Dit is in de videolessen ook zo. Mocht dit niet haalbaar zijn, kunnen er ook lesmomenten achter elkaar gepland worden. Hierbij is het ook mogelijk om in volgorde te schuiven.

Actieve werkvormen

Tijdens de lessen worden verschillende actieve werkvormen ingezet om de leerlingen actief bezig te laten zijn met de letters en het lezen. Deze actieve werkvormen staan niet in de handleiding maar zijn te vinden in het 'Actieve werkvormen boekje'. Om jullie hier een goed beeld van te geven, laten we meerdere actieve werkvormen de revue passeren. Als je uiteindelijk echt met Actief Leren Lezen gaat werken ben je vrij in de keuze en frequentie van het aanbieden van actieve werkvormen. Het fijne is dat de actieve werkvormen weinig voorbereidingstijd nodig hebben. Er hoeven ook geen materialen voor aangeschaft te worden, in principe is alles aanwezig op school.

Klankgebaren

Bij het aanbieden van de letters kunnen klankgebaren ingezet worden. Klankgebaren zijn zeer helpend voor taalzwakke leerlingen. Actief Leren Lezen biedt geen klankgebaren omdat er al verschillende versies in omloop zijn. Gebruik het liefst de klankgebaren die in groep 1/2 ook gebruikt worden. In de videolessen besteden we er geen aandacht aan.. Voeg dit indien gewenst als leerkracht zelf toe aan de les na het aanbieden van de letters.

Differentiatie

De groep zal bestaan uit sterke lezers, gemiddelde lezers en risicolezers. Voor de risicolezers hebben wij extra lessen toegevoegd voor tijdens de verlengde instructie. In de eerste week is het wel een uitdaging om dit goed te organiseren. De ervaring leert dat dit wat tijd nodig heeft en het even kost hier routine in te vinden.

Voor de sterke lezers die al verder zijn in hun ontwikkeling dan de basisgroep, hebben we verrijkingsoopdrachten toegevoegd aan dit proeflessenpakket. Deze opdrachten kun je inzetten als de basisleerlingen en risicolezers de basisinstructie voor technisch lezen volgen. Bij de start van het verrijkingspakket zijn instructiefilmpjes gemaakt die in onze app te vinden zijn.

De App

Om de leerlingen zelfstandig de lessen te laten verwerken, is er ook de mogelijkheid om met de app te werken. Alles lessen zijn ingesproken, de leerlingen kunnen meelesen met de ingesproken lessen en op deze manier de lessen nogmaals herhalen. Tijdens de proeflessenserie kunnen jullie gebruik maken van de app.

Uitwerking van de lessen

LES 1

Les 1 – lesmoment 1

Bij de start van les 1 wordt het leren lezen geïntroduceerd door juf Geja. Er wordt even kort stilgestaan bij het leren lezen. Dit is geen officieel onderdeel van de les maar wel belangrijk om met de leerlingen bij stil te staan. Dit kan eventueel door de leerkracht zelf nog uitgebreid worden.

Vervolgens start de les echt en worden de letters p en i aangeboden. Tijdens het aanbieden zijn er momenten dat je als leerkracht ook even aan de slag gaat met de leerlingen. De leerlingen gaan woorden bedenken waarin ze de aangeboden letter horen. Het is de bedoeling dat je die woorden opschrijft. Als alle woorden opgeschreven zijn, laat je de leerlingen de letters p en i onderstrepen of omcirkelen. De video kan tijdens deze momenten op pauze gezet worden. Zodra jullie hiermee klaar zijn, kan de video weer aangezet worden en gaat het lesmoment weer verder.

Les 1 – lesmoment 2

Tijdens lesmoment 2 hebben de leerlingen een letterkaartje nodig van de i en de p. Deze zijn te vinden bij de downloads behorende bij de proeflessen. Ook gaan de leerlingen op zoek naar spullen in de klas (misschien ook in de gang?) waar zij een p of i in horen en leggen dit op de letter p of i op hun plek. Hier ga je als leerkracht ook zelf over in gesprek.

Les 1 – lesmoment 3

In dit lesmoment worden de e en de n aangeboden. Dit is in lesmoment 1 voorgedaan dus nu mag je dit als leerkracht zelf doen. Zodra dit gedaan is, kan de video aangezet worden en gaat de les verder vanaf dat moment.

Tijdens lesmoment 3 is een kopieerblad nodig waar de leerlingen mee aan de slag gaan. Zorg dus dat er voor ieder tweetal een kopieerblad is.

Les 1 – lesmoment 4

Lesmoment 4 staat in het teken van herhalen wat tot nu toe aangeboden is. Het is effectiever wanneer je dit als leerkracht zelf doet. In het filmpje wordt dit ook verteld. Ook bij het herhalen doe je het als leerkracht altijd eerst weer een keer voor. Wijs de letters/ woorden aan die je benoemt. Zorg dat de leerlingen meekijken met hun ogen en in hun hoofd meelesen. Bij het samenlezen, mogen ze hardop meedoen. Laat de leerlingen meerdere keren hardop herhalen door op verschillende manieren beurten te geven zoals eerder voorgedaan is bij lesmoment 2.

Les 1 – lesmoment 5

We starten dit lesmoment met het lezen van woordtorentjes met andere woorden dan die in het lesboek staan. Als leerkracht pas je weer de techniek van het voordoen, nadoen en zelf doen toe. Daarna gaan we aan de slag met het zingend lezen van de woorden in de roze blokjes. Dit wordt door juf Geja gedaan. Het is fijn als er iemand meewijst bij het zingend lezen, zodat de leerlingen ook zien dat de letters vanzelf aan elkaar gelezen kunnen worden. Vervolgens krijgen de leerlingen de les uit het lesboek nog een keer om zelf goed te oefenen. Loop tijdens het oefenen rond om te luisteren hoe dit gaat.

Les 1 – lesmoment 6

Tijdens lesmoment 6 gaan de leerlingen met verschillende materialen de letters maken. De materialen die hiervoor gebruikt kunnen worden zijn bijvoorbeeld: klei, kapla, blokjes, wol, scheerschuim, schelpenzand enz. Zorg er dus voor dat er materialen aanwezig zijn. Je kunt de leerlingen zelf materiaal laten kiezen of een groepje leerlingen materiaal toewijzen. De leerlingen doen dit ongeveer 10 minuten.

LES 2

Les 2 – lesmoment 1

Bij dit lesmoment worden de letters r, a en f aangeboden. Dit doe je als leerkracht zelf. We spelen letterbingo om de letters nog even extra te herhalen. Hiervoor is het printblad 'letterbingo' nodig.

Les 2 – lesmoment 2

De leerlingen herhalen de aangeboden letters. Hier kun je zelf als leerkracht nog mee verder gaan als het oefenmoment niet genoeg blijkt te zijn. Vervolgens kun je als leerkracht zelf aan de slag gaan met de woordtorentjes zoals al eerder gedaan is.

Les 2 – lesmoment 3

We starten weer even met een stukje herhaling van de aangeboden letters en woordtorentjes. Dit doe je zelf als leerkracht. Geef de leerlingen veel beurten, houd het tempo er lekker in en wissel af met verschillende werkvormen. (in duo's, specifieke groepjes, leerlingen individueel enz.) Nadat het verhaal door juf Geja is geoefend, gaan de leerlingen zelf verhaaltjes maken. Hierbij maken zij gebruik van het document 'woordkaartjes'.

Les 2 – lesmoment 4

We starten dit lesmoment met het lezen van de woorden in de roze blokjes. Eerst worden de roze blokjes van les 1 herhaald, daarna komen er nieuwe roze blokjes, die van les 2. Daarna gaan de leerlingen in maatjes les 1 en 2 oefenen. Als zij klaar zijn met het oefenen van les 1 en 2, mogen ze een boek kiezen. Dit kunnen prentenboeken zijn of andere boeken. Het leesplezier staat hierbij voorop. Terwijl de meeste leerlingen zelfstandig aan het oefenen/lezen zijn, kun je als leerkracht verlengde instructie geven aan de risicolezers. (Officieel staat dit bij lesmoment 5, voor de planning van deze les is dat voor deze keer veranderd)

Les 2 – lesmoment 5

We starten met een actieve werkvorm waarbij de leerlingen een woordtorentje nodig hebben. Deze zijn te vinden op het kopieerblad achter in de handleiding, te printen via de link. Na deze actieve werkvorm doen we een woordenbingo. Ook hiervoor is een kopieerblad gemaakt. Het is de bedoeling dat de volgende woorden rood worden gekleurd: per, pap, er, ar, pan, rif, rap, af, paf, er. De andere woorden moeten blauw gekleurd worden.

Les 2 – lesmoment 6

Van dit lesmoment is geen filmpje gemaakt omdat dit hetzelfde is als bij les 1. Tijdens dit moment kun je als leerkracht met de sterke lezers aan de slag gaan met het verrijkingspakket. De materialen hiervoor zijn te vinden via de link.

Les 18 – begrijpend lezen

Om een beeld te geven van hoe een les begrijpend lezen wordt aangeboden, hebben we de eerste begrijpend leesles van Actief Leren Lezen toegevoegd aan deze proeflessenserie. Zoals eerder aangegeven kan het zijn dat dit een lastige tekst is voor de leerlingen omdat zij wellicht nog niet alle letters aangeboden hebben gekregen. Bij de lessen begrijpend lezen is het modellen heel belangrijk. Je geeft je leerlingen een kijkje in je hoofd van wat er gebeurt als je aan het lezen bent. Je gaat samen met de leerlingen de tekst lezen en bespreken. Dit is te zien in de videoles. Het advies is dat alle leerlingen meedoen met de begrijpend leeslessen. Ook de leerlingen die al verder zijn in het leesproces. Zij hebben ook het modellen van de leerkracht nodig en kunnen ook een goed voorbeeld zijn voor de rest van de groep. Daarnaast is het voor deze leerlingen juist ook fijn om af en toe een leesles met de hele groep te doen. De bedoeling is dat je de leerlingen gedurende het jaar steeds meer zelf/ samen met een maatje de antwoorden op de vragen laat zoeken door te lezen. Je laat de leerlingen steeds meer los zodat zij aan het einde van het jaar in staat zijn om dit zelf te doen. Bij de begrijpend leeslessen zijn werkboeken met aanvullende vragen ontwikkeld en hebben dit ook toegevoegd aan de proeflessen. Het is aan de leerkracht om te bepalen of dit op dit moment al haalbaar is. Het kan dus zijn dat de les minder lang duurt dan de bedoeling is. De begrijpend leeslessen kunnen in meerdere momenten gesplitst worden:

- Samen lezen en bespreken van de tekst (20 minuten)
- Zelfstandig/in tweetallen maken van het werkboek/verlengde instructie voor de risicolezers op technisch lezen (20 minuten)
- Lezen in je leesboek (20 minuten)

Lukt er iets niet of heb je nog vragen?

Wij helpen je graag! Neem contact op met jouw leesspecialist of bel of mail ons via 030-7431066 en/of info@actieflerenlezen.nl

Technisch en begrijpend lezen

De proeflessenserie voor technisch- en begrijpend lezen groep 3 bestaat uit:

Handleiding leerkracht (les 1 t/m 4).....	8
Materialen voor alle leerlingen (les 1 t/m 4 & les 18) - printen voor elke leerling.....	21
Werkboek begrijpend lezen bij les 18.....	27
Kopieerbladen les 1 t/m 4 - printen voor elke leerling.....	30
Extra printbladen voor les 1 en les 2 - printen voor elke leerling.....	37
Letterkaarten (les 1 t/m 4).....	42
Handleiding leerkracht (extra lesboek - extra instructie voor risicolezers).....	48
Materialen voor de risicolezers (Extra lesboek - Les 1 t/m 4).....	63
Actieve werkvormen voor automatiseren en oefenen.....	87
Verrijkingspakket voor de sterke lezers van groep 3.....	91

Handleiding leerkracht

Les 1 t/m 4

Groep 3

Onderdeel	Lessen per week	Tijdsduur per les
Technisch lezen / Begrijpend lezen 180 lessen 3 lesboeken	5	60 minuten 2 x 30 minuten verdelen Verlengde instructie en vrij lezen valt binnen deze tijd.
Woordenschat 1 woordplatenboek	5	20-30 minuten Les 1 en 2 15-20 minuten Les 3, 4 en 5
Spelling 3 werkboeken	5	20 minuten
Boekenkast AVI start t/m E5 150 boeken met 100 verschillende titels	5	15 minuten of meer
Voorlezen (advies)	5	15-30 minuten

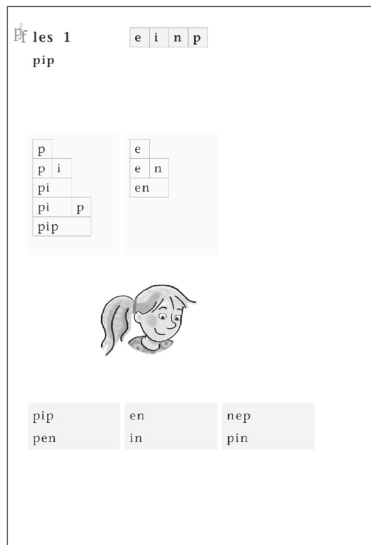
Overzicht richtlijn tijdsduur lessen om in te plannen in dagrooster.

Doelen technisch lezen

- Les 1 t/m 10: Het kunnen lezen en benoemen van de letters (met uitzondering van de c, q, x en y)
Het kunnen koppelen van de letters tot mkm-woorden en km-woorden met behulp van woordtorentjes
De woorden vloeiend kunnen lezen, zonder te spellen
Het kunnen lezen van korte teksten met mkm- en km-woorden met de geleerde letters
Het kunnen lezen van de leestekens punt, komma en vraagteken
Het kunnen lezen van de woordjes **'de'**, **'het'** en **'een'**

Les 1: De letters e, i, n en p

Nodig:

- Letterkaartjes e, i, n en p
- Kopieerblad woordtorentjes les 1
- Kopieerblad woordrijen na les 1
- Kopieerbladen letters oefenen

Duur van de les:

60 minuten verdeeld over 6 lesmomenten van 10 minuten.

Doel van de les

Het lezen van de letters e, i, n en p.

Lesmoment 1

Aanbieden van de letters **p** en **i** – bespreek de letters één voor één op de volgende manier:

- Laat de vorm zien: teken de vorm in de lucht en op de tafel.
- Wijs de letter aan op het digibord. Gebruik hiervoor de losse letters of de letters in de letterblokjes boven aan de les. Zeg de klank hardop. De groep zegt hem na.
- Hang de kaartjes van de **p** en **i** op de lettermuur / aan de letterlijn.
- Bied het woord **pip** aan met behulp van het woordtorentje, door middel van het voordoen en nadoen, waarbij alle stappen langzaam en duidelijk voorgedaan worden.

Lesmoment 2

- Herhaal de **p** en de **i** van de lettermuur, door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Lees het woord **pip** met behulp van het woordtorentje, door middel van het voordoen en nadoen, waarbij alle stappen langzaam en duidelijk voorgedaan worden.

Lesmoment 3

Aanbieden van de letters **e** en **n** – bespreek de letters één voor één op de volgende manier:

- Laat de vorm zien, teken de vorm in de lucht en op de tafel.
- Wijs de letter aan op het digibord. Gebruik hiervoor de losse letters of de letters in de letterblokjes boven aan de les. Zeg de klank hardop. De groep zegt hem na.
- Hang de kaartjes van de **e** en **n** op de lettermuur / aan de letterlijn.
- Bied het woord **en** aan met behulp van het woordtorentje, door middel van het voordoen en nadoen, waarbij alle stappen langzaam en duidelijk voorgedaan worden.

Lesmoment 4

- Herhaal de letters van de lettermuur, door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Vanaf nu gebruiken de leerlingen hun lesboek. Laat hen hardop de letters uit het letterblok boven aan de les benoemen.
- Herhaal de letters van het letterblok door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Lees de woorden uit het gele blok met behulp van de woordtorentjes, ook weer door middel van het voordoen en nadoen, waarbij alle stappen langzaam en duidelijk voorgedaan worden.

>> VERVOLG >>>

Lesmoment 5

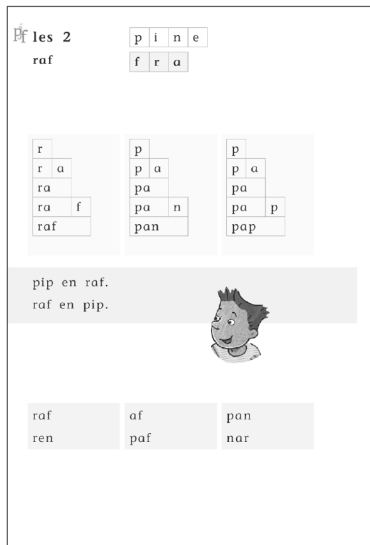
- Herhaal de letters uit het letterblok, door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Lees de woorden uit het gele blok met behulp van de woordtorentjes, door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Lees de losse woorden uit het roze blok op de manier van de woordtorentjes, door voordoen, nadoen, zelf doen. Maak hierbij eventueel gebruik van **kopieerblad woordtorentjes les 1**.

Lesmoment 6

Nu wordt geoefend met de aangeboden letters en woorden door gebruik te maken van klei – letterkaartjes – schrijven met scheerschuim – zand, enzovoort.

Maak eventueel gebruik van de **kopieerbladen letters oefenen**. Leerlingen kunnen zelf bijhouden welke letters ze met welke materialen hebben geoefend.

Les 2: De letters f, r, a en leesteken 'punt' aan het einde van een zin

les 2

raf

pip en raf.
raf en pip.

raf ren af paf pan nar

Nodig:

- Letterkaartjes f, r, a en punt p.
- Kopieerblad woordtorentjes les 2
- Kopieerblad woordrijen na les 2
- Kopieerbladen letters oefenen

Duur van de les:

60 minuten verdeeld over 6 lesmomenten van 10 minuten.

Doel van de les

Het lezen van de letters f, r, a en leesteken 'punt' aan het einde van een zin.

Lesmoment 1

Herhalen van de aangeboden letters van les 1 van de lettermuur.

Aanbieden van de nieuwe letters f, r en a – bespreek de letters één voor één op de volgende manier:

- Laat de vorm zien: teken de vorm in de lucht en op de tafel.
- Wijs de letter aan op het digibord. Gebruik hiervoor de losse letters of de letters in de letterblokjes boven aan de les. Zeg de klank hardop. De groep zegt hem na.
- Hang de kaartjes van de f, r en a op de lettermuur.
- Bied het woord **raf** aan met behulp van het woordtorentje, door middel van het voordoen en nadoen, waarbij alle stappen langzaam en duidelijk voorgedaan worden.

Lesmoment 2

- Herhaal de letters van de lettermuur, door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Herhaal het woord **raf** met behulp van het woordtorentje, door middel van het voordoen en nadoen, waarbij alle stappen langzaam en duidelijk voorgedaan worden.
- Bied de woorden **pan** en **pap** aan met behulp van de woordtorentjes, door middel van het voordoen en nadoen, waarbij alle stappen langzaam en duidelijk voorgedaan worden.

Lesmoment 3

- Herhaal de letters van de lettermuur, door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Vanaf nu gebruiken de leerlingen hun lesboek. Laat hen hardop de letters uit het letterblok boven aan de les benoemen.
- Herhaal de letters van het letterblok door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Lees de woorden uit het gele blok met behulp van de woordtorentjes.
- Aanbieden van de zinnen in het groene blok. Vertel de leerlingen dat ze nu ook al zinnen kunnen lezen, die bestaan uit de woorden die ze hebben geleerd. Leg het gebruik van **de punt** aan het eind van een zin uit.
- Hang het kaartje met de **punt p.** op de lettermuur. De leestekens zijn op de letterkaarten samen met een letter afgebeeld, zodat je de plaats van het leesteken ten opzichte van de letters kunt zien. Hiervoor is meestal de eerste letter van de naam van het leesteken gekozen, als ezelsbruggetje.
- Lees daarna langzaam en duidelijk de eerste zin voor, waarna de zin samen met de leerlingen gelezen wordt. Lees de tweede zin op dezelfde manier. Ten slotte kunnen de twee zinnen na elkaar gelezen worden.

>> VERVOLG >>>

Lesmoment 4

- Herhaal met elkaar de letters uit het letterblok door voordoen, nadoen, zelf doen.
- Lees de woorden uit het gele blok met behulp van de woordtorentjes.
- Lees de zinnen uit het groene blok door voordoen, nadoen, zelf doen.
- Lees de losse woorden uit het roze blok op de manier van de woordtorentjes, door voordoen, nadoen, zelf doen.

Lesmoment 5

Dit moment wordt gebruikt voor differentiatie:

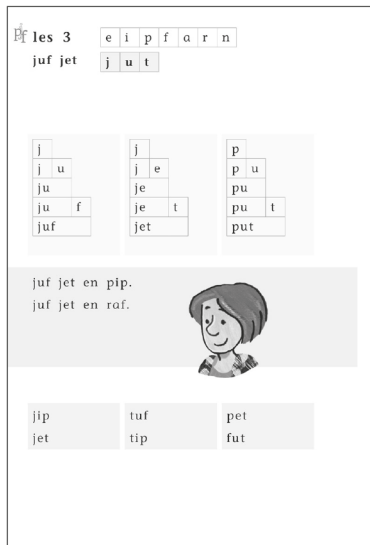
- Leerlingen die moeite hebben met de letters oefenen aan de instructietafel de letters uit het letterblok boven aan les 2.
- Leerlingen die moeite hebben met de woordtorentjes zijn als volgende aan de beurt aan de instructietafel. Zij oefenen onder begeleiding:
 - * de woorden uit het gele blok van deze les en de vorige les;
 - * of extra woorden van **kopieerblad woordrijen na les 2.**
- Leerlingen die geen problemen hebben met het lezen van de woorden in de woordtorentjes kunnen zelfstandig oefenen met:
 - * de woorden uit het gele blok van deze les en de vorige les;
 - * of extra woordtorentjes van **kopieerblad woordtorentjes les 2.**
- Leerlingen die de woorden kunnen lezen zonder gebruik te maken van de woordtorentjes oefenen met:
 - * de zinnen in het groene blok;
 - * de woordrijen onder aan les 1 en 2;
 - * extra woorden van **kopieerblad woordrijen na les 2.**

Lesmoment 6

Nu wordt geoefend met de aangeboden letters en woorden door gebruik te maken van klei – letterkaartjes – schrijven met scheerschuim – zand, enzovoort.

Maak eventueel gebruik van de **kopieerbladen letters oefenen.** Leerlingen kunnen zelf bijhouden welke letters ze met welke materialen hebben geoefend.

Les 3: De letters j, u en t

Nodig:

- Letterkaartjes j, u en t
- Kopieerblad woordtorentjes les 3
- Kopieerblad woordrijen na les 3
- Knipblad les 3
- Kopieerbladen letters oefenen

Duur van de les:

60 minuten verdeeld over 6 lesmomenten van 10 minuten.

Doel van de les

Het lezen van de letters j, u en t.

Lesmoment 1

Herhalen van de aangeboden letters van les 1 en 2 van de lettermuur.

Aanbieden van de nieuwe letters j en u – bespreek de letters één voor één op de volgende manier:

- Laat de vorm zien: teken de vorm in de lucht en op de tafel.
- Wijs de letter aan op het digibord. Gebruik hiervoor de losse letters of de letters in de letterblokjes boven aan de les. Zeg de klank hardop. De groep zegt hem na.
- Hang de kaartjes van de j en u op de lettermuur.
- Bied het woord **juf** aan met behulp van het woordtorentje, door middel van het voordoen en nadoen, waarbij alle stappen langzaam en duidelijk voorgedaan worden.

Lesmoment 2

Aanbieden van de letter t – bespreek de letter op de volgende manier:

- Laat de vorm zien, teken de vorm in de lucht en op de tafel.
- Wijs de letter aan op het digibord. Gebruik hiervoor de losse letters of de letters in de letterblokjes boven aan de les. Zeg de klank hardop. De groep zegt hem na.
- Hang het kaartje van de t op de lettermuur.
- Bied de woorden **jet** en **put** aan met behulp van de woordtorentjes, door middel van het voordoen en nadoen, waarbij alle stappen langzaam en duidelijk voorgedaan worden.

Lesmoment 3

- Herhaal de letters van de lettermuur, door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Vanaf nu gebruiken de leerlingen hun lesboek. Laat hen hardop de letters uit het letterblok boven aan de les benoemen.
- Herhaal de letters van het letterblok door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Lees de woorden uit het gele blok met behulp van de woordtorentjes.
- Aanbieden van de zinnen in het groene blok. Wijs weer even op de punt aan het eind van elke zin.
- Lees daarna langzaam en duidelijk de eerste zin voor, waarna de zin samen met de leerlingen gelezen wordt. Lees de tweede zin op dezelfde manier. Ten slotte kunnen de twee zinnen na elkaar gelezen worden.

>> VERVOLG >>>

Lesmoment 4

- Herhaal met elkaar de letters uit het letterblok door voordoen, nadoen, zelf doen.
- Lees de woorden uit het gele blok met behulp van de woordtorentjes.
- Lees de zinnen uit het groene blok door voordoen, nadoen, zelf doen.
- Lees de losse woorden uit het roze blok op de manier van de woordtorentjes, door voordoen, nadoen, zelf doen.

Lesmoment 5

Dit moment wordt gebruikt voor differentiatie:

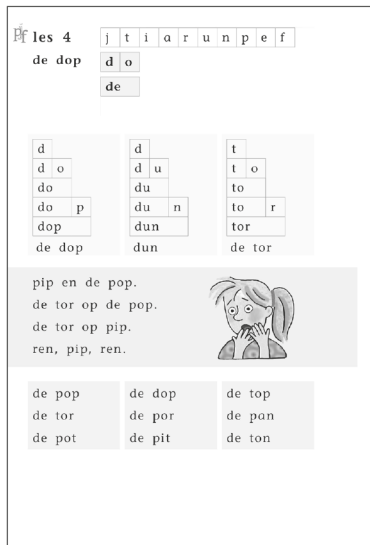
- Leerlingen die moeite hebben met de letters oefenen aan de instructietafel de letters uit het letterblok boven aan les 3.
- Leerlingen die moeite hebben met de woordtorentjes zijn als volgende aan de beurt aan de instructietafel. Zij oefenen onder begeleiding:
 - * de woorden uit het gele blok van deze les en de vorige lessen;
 - * of extra woorden van **kopieerblad woordtorentjes les 3.**
- Leerlingen die geen problemen hebben met het lezen van de woorden in de woordtorentjes kunnen zelfstandig oefenen met:
 - * de woorden uit het gele blok van deze les en de vorige les;
 - * of extra woorden van **kopieerblad woordtorentjes les 3.**
- Leerlingen die de woorden kunnen lezen zonder gebruik te maken van de woordtorentjes oefenen met:
 - * de zinnen in het groene blok;
 - * de woordrijen onder aan deze en vorige lessen;
 - * extra woorden van **kopieerblad woordrijen na les 3;**
 - * het maken van zinnen door te schuiven met de woordjes van het **knipblad les 3.**

Lesmoment 6

Nu wordt geoefend met de aangeboden letters en woorden door gebruik te maken van klei – uitgeknipte woorden – letterkaartjes – schrijven met scheerschuim – zand, enzovoort.

Maak eventueel gebruik van de **kopieerbladen letters oefenen.** Leerlingen kunnen zelf bijhouden welke letters ze met welke materialen hebben geoefend.

Les 4: De letters d, o, het woord de en het leesteken komma,

Nodig:

- Letterkaartjes **d**, **o**, en **de** en **komma**,
- Kopietjes of plakbriefjes met het woordje **de**
- Kopieerblad woordrijen na les 4
- Kopieerblad woordtorentjes les 4
- Kopieerbladen letters oefenen
- Knipblad les 4

Duur van de les:

60 minuten verdeeld over 6 lesmomenten van 10 minuten.

Doel van de les

Het lezen van de letters **d**, **o**, het woord **de** en het leesteken **komma**,.

Lesmoment 1

Herhalen van de aangeboden letters van de vorige lessen van de lettermuur.

Aanbieden van de nieuwe letters **d** en **o** – bespreek de letters op de volgende manier:

- Laat de vorm zien: teken de vorm in de lucht en op de tafel. Bespreek het verschil tussen de **d** en de **p**. (Ezelsbruggetje: je maakt de **d** als je met je rechterhand een 'duim omhoog'-teken maakt. De **p** heeft een **poot**.)
- Wijs de letters aan op het digibord. Gebruik hiervoor de losse letters of de letters in de letterblokjes boven aan de les. Zeg de klank hardop. De groep zegt hem na.
- Hang de kaartjes van de **d** en **o** op de lettermuur.

Lesmoment 2

Aanbieden van het woord **de**.

- Leg uit dat in het woord **de** de letter **e** uitgesproken wordt als **u**.
- Vertel dat we dit woord altijd in één keer lezen en dat de letters van dit woord niet apart benoemd worden.
- Leg uit dat het woord **de** altijd bij een ander woord hoort, dat er meteen achter staat.
- Geef als voorbeeld **de tafel** en laat de leerlingen woorden van dingen in het lokaal opnoemen waarbij **de** hoort. Hang een kaartje met **de** op aan **de tafel**, **de stoel**, **de muur**, enzovoort.
- Bied het woord **dop** aan met behulp van het woordtorentje, door middel van het voordoen en nadoen, waarbij alle stappen langzaam en duidelijk voorgedaan worden. Bij de laatste stap kan ook geoefend worden met het woord **de**.

>> VERVOLG >> >>

Lesmoment 3

- Herhaal de letters van de lettermuur, door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Vanaf nu gebruiken de leerlingen hun lesboek. Laat hen hardop de letters en het woord uit het letterblok boven aan de les benoemen.
- Lees de woorden uit het gele blok met behulp van de woordtorentjes door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Door het woord **dun** zie je dat je niet voor alle woorden **de** kan zetten.
- Vertel dat ze nu al een klein verhaaltje kunnen lezen met de letters en woorden die ze geleerd hebben. Wijs aan dat het een verhaaltje is dat bestaat uit vier zinnen.
- In het verhaal komt voor het eerst de **komma**, voor. Leg uit dat **een komma** nooit aan het einde van een zin staat, maar juist in de zin. **De komma** geeft aan dat je even een pauze houdt bij het lezen.
- Hang het kaartje met de **komma**, op de lettermuur.
- Lees heel langzaam en duidelijk de eerste zin voor, waarna de zin samen met de leerlingen gelezen wordt. Lees op dezelfde manier de andere zinnen.
- Besteed extra aandacht aan de vierde zin en laat duidelijk horen dat je na de komma even pauzeert.
- Lees ten slotte heel langzaam het hele verhaaltje achter elkaar door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Let op, de woorden die ze al als geheel kunnen lezen, zoals **en**, **de** en misschien **pip**, hoeven niet meer in stukjes gelezen te worden.
- Stel na het lezen een of meer vragen om te zien of het verhaal begrepen is. Wat doet de tor? Vindt Pip dat leuk?

Lesmoment 4

- Herhaal met elkaar de letters uit het letterblok door voordoen, nadoen, zelf doen.
- Lees de woorden uit het gele blok met behulp van de woordtorentjes.
- Herhaal het verhaaltje uit het groene blok door voordoen, nadoen, zelf doen.
- Lees de losse woorden uit het roze blok op de manier van de woordtorentjes, door voordoen, nadoen, zelf doen.

Lesmoment 5

Dit moment wordt gebruikt voor differentiatie:

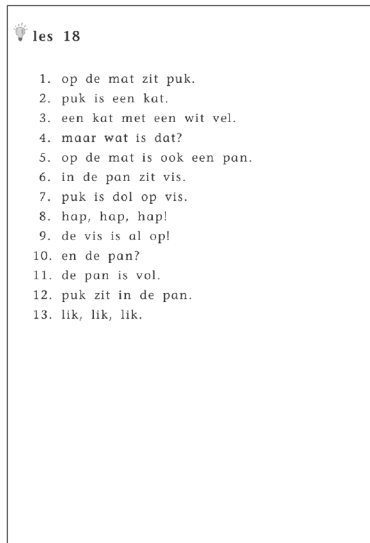
- Leerlingen die moeite hebben met de letters oefenen aan de instructietafel de letters uit het letterblok boven aan de les.
- Leerlingen die moeite hebben met de woordtorentjes zijn als volgende aan de beurt aan de instructietafel. Zij oefenen onder begeleiding:
 - * de woorden uit het gele blok van deze les en de vorige lessen;
 - * of extra woorden van **kopieerblad woordtorentjes les 4**.
- Leerlingen die geen problemen hebben met het lezen van de woorden in de woordtorentjes kunnen zelfstandig oefenen met:
 - * de woorden uit het gele blok van deze les en de vorige lessen;
 - * of extra woorden van **kopieerblad woordtorentjes les 4**.
- Leerlingen die de woorden kunnen lezen zonder gebruik te maken van de woordtorentjes oefenen met:
 - * het verhaal in het groene blok;
 - * de woordrijen in de roze blokken van deze les en de vorige lessen;
 - * extra woorden van **kopieerblad woordrijen na les 4**;
 - * het maken van zinnen door te schuiven met de woordjes van **kniplad les 4**.

Lesmoment 6

Nu wordt geoefend met de aangeboden letters en woorden door gebruik te maken van klei – uitgeknipte woorden – letterkaartjes – schrijven met scheerschuim – zand, enzovoort.

Maak eventueel gebruik van de **kopieerbladen letters oefenen**. Leerlingen kunnen zelf bijhouden welke letters ze met welke materialen hebben geoefend.

Les 18: Begrijpend lezen

Mondelinge les

De leerkracht bespreekt door modellen de tekst met de leerlingen.

Duur van de les

2x 30 minuten

In het eerste lesmoment wordt de tekst met elkaar gelezen en besproken.

De overige 30 minuten die zijn ingeroosterd voor het lezen, kunnen worden gebruikt

- om zelfstandig een les te maken uit werkboek 1;
- voor herhaling of zelfstandige verwerking van de lessen Technisch lezen;
- voor het lezen van leesboeken.

Doel van de les

De leerlingen kunnen het verhaal kort en in grammaticaal juiste en volledige zinnen navertellen. Ze kunnen de mondelinge vragen goed beantwoorden.

Didactische werkvormen

Modellen, vragen stellen, samenwerken bij het beantwoorden van de vragen.

Voor het lezen

Stel de volgende vragen:

- Wat gaan we doen?
- Hoe gaan we het doen?

Lezen van de tekst

- Lees de tekst hardop samen met de groep, in een rustig tempo.
- Stel vragen over de tekst en visualiseer de tekst.

Voorbeelden van vragen:

- * Waar gaat de tekst over?
- * Wie komen er in de tekst voor?
- * Waar zijn ze?
- * Wat doen ze?
- * Wat gebeurt er?

Na het lezen

- Laat de tekst kort samenvatten, eerst heel kort ieder voor zich, daarna in het tafelgroepje, dan in de hele groep.
- Bespreek de volgende vragen door middel van terug laten zoeken in de tekst, aan laten wijzen waar het antwoord staat, en navragen hoe dat gevonden is:
 - * Wie is Puk? (Puk is een kat met een wit vel – regel 2/3.)
 - * Waar zit Puk? (Puk zit op de mat – regel 1.)
 - * Wat is er nog meer op de mat? (Op de mat is ook een pan – regel 5.)
 - * Hoe weet je dat Puk graag vis lust? (Er staat: puk is dol op vis – regel 7.)
 - * Hoe komt het dat de pan weer vol is? (De pan is vol, omdat Puk nu in de pan zit – regel 12.)

>> VERVOLG >> >>

Evaluatie

Kort navragen:

- Hoe ging het?
- Wat vond je moeilijk?
- Wat heb je geleerd?
- Zijn de doelen behaald?

Werken met het werkboek Begrijpend lezen

Normaal gesproken beginnen de leerlingen pas met het eerste werkboek Begrijpend lezen als lesboek 1 klaar is. Alleen leerlingen die al eerder vaardig zijn in het schriftelijk verwoorden van antwoorden kunnen nu al beginnen met het werkboek. De antwoorden dienen wel gecorrigeerd te worden op juist taalgebruik en spelling. Indien nodig de fouten laten verbeteren door de leerling. Op de rechterpagina van het werkboek is een extra opdracht opgenomen.

Bespreek hoe je meerkeuzevragen het beste kunt beantwoorden:

- lees de vraag rustig door en bedenk voor jezelf wat het antwoord is;
- lees dan alle mogelijke antwoorden (dus niet stoppen als je de goede denkt te zien!);
- zet een kringetje om het juiste antwoord;
- als je niet weet wat het goede antwoord is, kan je de tekst nog een keer lezen om te zien of je het antwoord kan vinden.

Hierna vullen de leerlingen de antwoorden zelfstandig in.

Antwoorden werkboek Begrijpend lezen bij les 18

1. puk zit op de mat (r. 1).
2. puk eet vis (r. 6-9).
3. nee, de pan is vol (r. 5/6).
4. a
5. d

maak de zin af

Antwoord c

Lezen

Lezen leer je door het te doen. Het is daarom de bedoeling dat alle kinderen tijdens het tweede lesmoment ook in hun leesboek lezen.

Materialen voor alle leerlingen

Lesboek les 1 t/m 4 & 18
(printen voor elke leerling)

Pf les 1

pip

e	i	n	p
---	---	---	---

p		
p	i	
pi		
pi		p
pip		

e	
e	n
en	

pip	en	nep
pen	in	pin

Pf les 2

raf

p	i	n	e
---	---	---	---

f	r	a
---	---	---

r	
r	a
ra	
ra	f
raf	

p	
p	a
pa	
pa	n
pan	

p	
p	a
pa	
pa	p
pap	

pip en raf.
raf en pip.

raf
ren

af
paf

pan
nar

les 3

e	i	p	f	a	r	n
---	---	---	---	---	---	---

juf jet

j	u	t
---	---	---

j	
j	u
ju	
ju	f
juf	

j	
j	e
je	
je	t
jet	

p	
p	u
pu	
pu	t
put	

juf jet en pip.

juf jet en raf.

jip

jet

tuf

tip

pet

fut

les 4

de dop

j	t	i	a	r	u	n	p	e	f
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

d	o
---	---

de

d	
d	o
do	
do	p
dop	

de dop

d	
d	u
du	
du	n
dun	

dun

t	
t	o
to	
to	r
tor	

de tor

pip en de pop.
de tor op de pop.
de tor op pip.
ren, pip, ren.

de pop
de tor
de pot

de dop
de por
de pit

de top
de pan
de ton

les 18

1. op de mat zit puk.
2. puk is een kat.
3. een kat met een wit vel.
4. maar wat is dat?
5. op de mat is ook een pan.
6. in de pan zit vis.
7. puk is dol op vis.
8. hap, hap, hap!
9. de vis is al op!
10. en de pan?
11. de pan is vol.
12. puk zit in de pan.
13. lik, lik, lik.

Werkboek begrijpend lezen bij les 18

1 waar is puk?

.....

.....

2 wat eet puk?

.....

.....

3 is de pan leeg?

.....

.....

4 wat is goed?

zet een O om a, b, c of d.

- a. puk is een kat.
- b. puk is een rat.
- c. puk is een vis.
- d. puk is al op.

5 wat is goed?

zet een O om a, b, c of d.

- a. de vis zit op de mat.
- b. de vis eet puk op.
- c. de vis is dol op puk.
- d. puk zit in de pan.

wat weet je van vis? zet het hier neer.

.....

.....

.....

.....

.....

maak de zin af.

kom, raf!

ik zit op de wip.

raf is ver weg.

ik gil.

raf, raf!

kom op ...1...!

wat past het best op 1?

zet een O om a, b, c of d.

- a. het bos.
- b. de pot.
- c. de wip.
- d. de pan.

Kopieerbladen

les 1 t/m 4

Woordtorentjes - extra woordrijen

(printen voor elke leerling)

Woorden na les 1

- *km- en mkm-woorden, nieuwe letters e i n p*

en	nep	pin
in	pen	pip

Woorden na les 2

- *km- en mkm-woorden, nieuwe letters a f r*

af	paf	raf	rif
ar	pan	rap	
er	pap	ren	
nar	per	rep	

Woorden na les 3

- *mkm-woorden, nieuwe letters j u t*

fit	juf	puf	tin
fut	nat	pup	tip
jan	net	put	tuf
jat	nut	rat	tut
jet	pet	rit	
jip	pit	tap	

Woorden na les 4

- *km- en mkm-woorden, nieuwe letters d o*

dan	dor	nop	pot
dat	dot	nor	rot
de	duf	of	tof
den	dun	op	ton
dip	dut	pof	top
dit	fop	pon	tor
dof	jop	pop	tot
dop	non	por	

Woorden na les 5

- *km- en mkm-woorden, nieuwe letters m s*

as	mep	om	sip
dam	mes	os	sis
das	met	pam	sof
es	min	pas	som
is	mis	pus	sop
jas	mof	ram	suf
jos	mop	ras	sus
maf	mos	rem	tam
mam	mot	ros	tas
man	muf	sap	tem
map	mus	sar	tim
mat	nam	sas	tom
men	nis	set	

i	
i	n
in	

n	
n	e
ne	
ne	p
nep	

p	
p	e
pe	
pe	n
pen	

in

nep

pen

p	
p	i
pi	
pi	n
pin	

pin

a	
a	f
af	

e	
e	r
er	

p	
p	e
pe	
pe	r
per	

af

er

per

r	
r	a
ra	
ra	p
rap	

r	
r	i
ri	
ri	f
rif	

n	
n	a
na	
na	r
nar	

rap

rif

nar

j	
j	a
ja	
ja	n
jan	

jan

n	
n	e
ne	
ne	t
net	

net

p	
p	u
pu	
pu	p
pup	

pup

r	
r	a
ra	
ra	t
rat	

rat

p	
p	i
pi	
pi	t
pit	

pit

n	
n	a
na	
na	t
nat	

nat

p	
p	o
po	
po	p
pop	

de pop

t	
t	o
to	
to	n
ton	

de ton

d	
d	a
da	
da	n
dan	

dan

d	
d	a
da	
da	t
dat	

dat

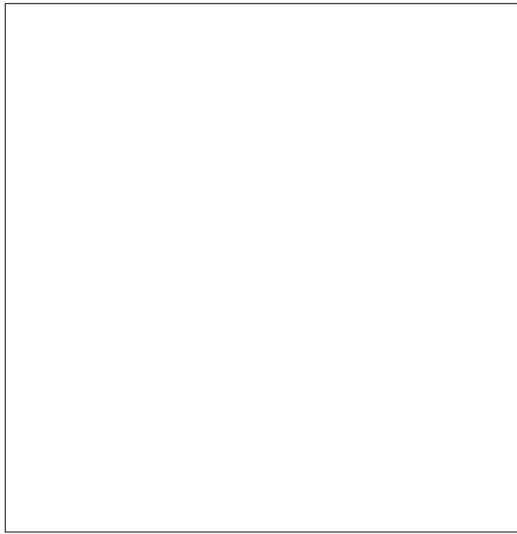
o	
o	f
of	

of

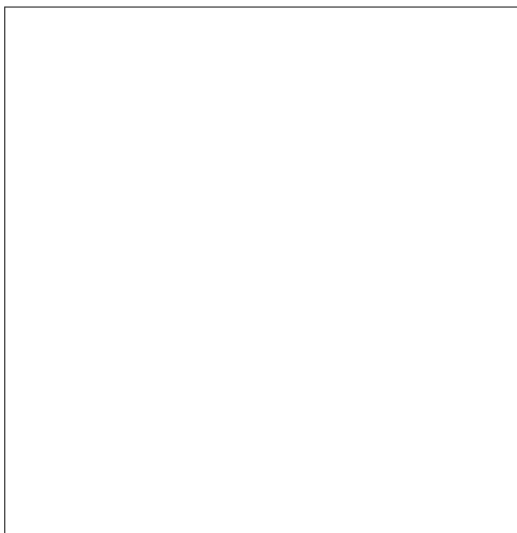
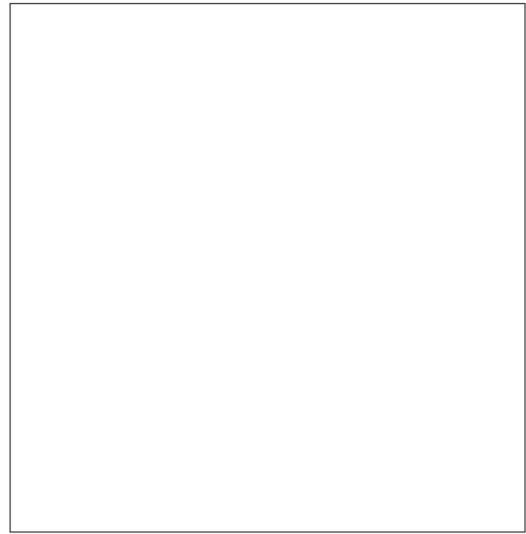
r	
r	o
ro	
ro	t
rot	

rot

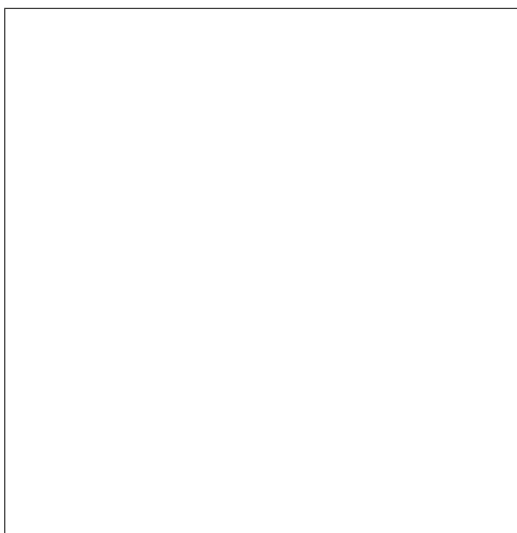
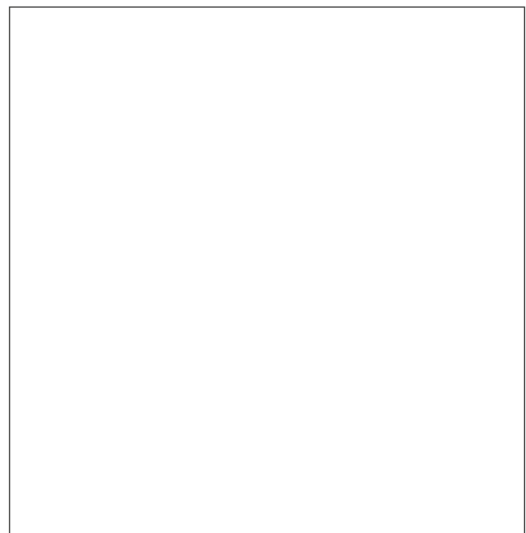
NAAM:

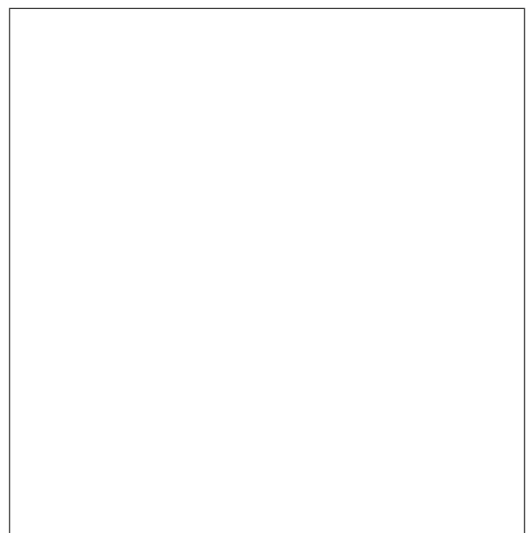
en

en

en

Extra printbladen voor les 1 en les 2

(Printen voor alle leerlingen)

naam:

e	i	n	p
p	i	n	e
f	r	a	e
i	p	f	a
r	n	i	p

naam:

pip	pip	pip	pip
en	en	en	en
raf	raf	raf	raf
.	.	.	.
.	.		

naam:

af	1	er	2
3	pan	4	per
raf	5	ren	6
rif	af	7	ar
8	9	ren	rap
rep	paf	10	nar

naam:

af	ar	er	nar
paf	pan	pap	per
raf	rap	ren	rep
rif	af	paf	ar
pan	er	ren	raf
ren	pap	per	af

Letterkaarten

(les 1 t/m 4)

p

i

e

n

f

r

a

p.

j

u

t

,

de

de

de

de

d

o

s

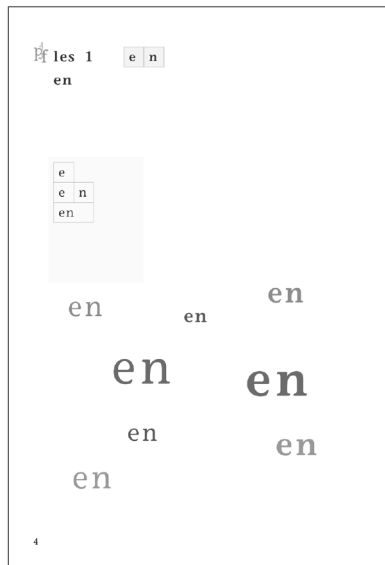
m

Handleiding leerkracht

(extra lesboek - extra instructie voor risicolezers)

Les 1: en (p. 4)

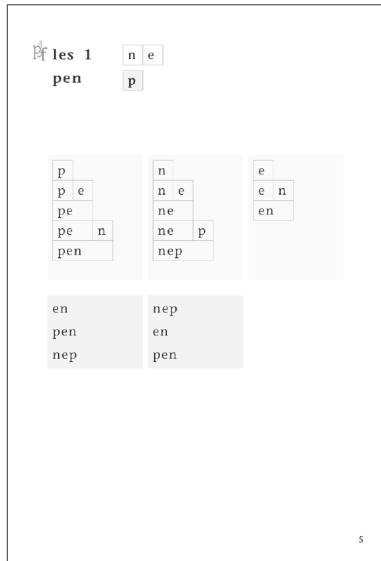

Aanbieden van de letters: e n

Suggesties voor verwerking:

- Vraag de leerling het woord 'en' te gebruiken in zinnen met zijn of haar naam.
- Geef de leerling het kopieerblad op de volgende pagina. Vraag de leerling om telkens twee verschillende kleine voorwerpen te pakken en die met elkaar te verbinden door middel van het woord 'en'. Als het kopieerblad gevuld is, kun je er een foto van maken. De leerling kan het blad voorlezen aan de leerkracht of een andere leerling.

Les 1: pen (p. 5)

Les 1 n e
pen p

p	n	e
p e	n e	e n
pe	ne	en
pe n	ne p	
pen	nep	

en	nep
pen	en
nep	pen

5

Aanbieden van de letter: p

Suggestie voor verwerking:

- Vraag de leerling om het voorwerp aan te wijzen waar dit verhaaltje over gaat.

Les 1: pip (p. 6-7)

les 1 p n e
pip i

p	i	e
p	i	
pi		
pi	p	
pip		

i	n
i	n
in	

e	n
e	n
en	

p	e
pe	
pe	n
pen	

p	i
pi	
pi	n
pin	

n	e
ne	
ne	p
nep	

les 1 i n p e

pen	in	nep
pin	en	pip

pip en pen.
pen en pip.

6
7

Aanbieden van de letter: i

Aanbieden van het leesteken: punt (.)

Let op: in dit verhaal komt voor het eerst een punt voor. Vertel de leerling dat je van letters woorden kunt maken die een bepaalde betekenis hebben. Op dezelfde manier kun je met verschillende woorden zinnen maken die iets betekenen. De punt wordt gebruikt om het einde van een zin aan te geven.

Mogelijke vraag:

- Waar schrijft Pip mee? (Pip schrijft met een pen.)

Les 2: pan (p. 8-9)

les 2 i p e n

pan a

p		
p	a	
pa		
pa	n	
pan		

p		
p	a	
pa		
pa	p	
pap		

n		
n	e	
ne		
ne	p	
nep		

p		
p	i	
pi		
pi	p	
pip		

p		
p	e	
pe		
pe	n	
pen		

i		
i	n	
in		

les 2 a e n i p

pan		
pen		
pin		

pap		
pip		

en		
in		

pip en pap.
pip en pan.
pap en pan.

Aanbieden van de letter: a

Mogelijke vragen:

- Wie maakt de pap? (Pip maakt de pap.)
- Waar is de pap? (De pap is in de pan.)

Les 2: raf (p. 12-13)

les 2 r i n p e a

raf f

r	p	a
r a	p a	a f
ra	pa	af
ra f	pa f	
raf	paf	

r	p	p
r e	p i	p e
re	pi	pe
re n	pi p	pe n
ren	pip	pen

les 2 f p r e a n i

af	pen	in	er
raf	pan	pin	per
paf			

pip en raf.
raf en pip.

12
13

Aanbieden van de letter: f

Mogelijke vragen:

- Hoe heet het meisje dat in het boek getekend is? (Het meisje heet Pip.)
- En hoe heet de jongen? (De jongen heet Raf.)

Les 2: herhalingsles (p. 14-15)

les 2 a p f r i n e

n			
n	a		
na			
na	r		
nar			

p			
p	i		
pi			
pi	p		
pip			

r			
r	e		
re			
re	n		
ren			

r			
r	a		
ra			
ra	f		
raf			

i			
i	n		
in			

r			
r	e		
re			
re	p		
rep			

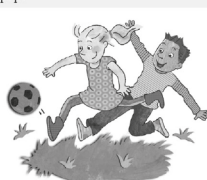
les 2 n e a f p r i

pen		
pin		
pan		

raf		
af		
paf		

ren		
rep		
rap		

raf en pip.
ren, raf.
ren, pip.

14
15

Aanbieden van het leesteken: komma (,)

Let op: ook hier komt weer een komma voor (zie instructie bij les 2 ren)

Suggestie voor verwerking:

- Vraag de leerling om voor te doen wat Pip en Raf in dit verhaaltje doen.

Les 3: pet (p. 16-17)

les 3 r f e p n a i

pet t

p	n	r
p e	n a	r i
pe	na	ri
pe t	na t	ri t
pet	nat	rit

n	r	t
n e	r a	t i
ne	ra	ti
ne t	ra t	ti p
net	rat	tip

les 3 t p a r n e i f

rit	nep	rat
pit	ren	nat
fit	pet	

tip	tap	af
pip	pap	paf
	rap	raf

pip en pet.
raf en pan.

16
17

Aanbieden van de letter: t

Mogelijke vragen:

- Wat draagt Pip op haar hoofd? (Pip draagt een pet op haar hoofd.)
- Wat draagt Raf op zijn hoofd? (Raf draagt een pan op zijn hoofd.)

Les 3: put (p. 18-19)

les 3	t r a e f n p i	les 3	u p f t e a r i n
put	u		

p p u pu pu t put	n n u nu nu t nut	p p u pu pu p pup
p p u pu pu f puf	f f u fu fu t fut	t t u tu tu f tuf

nut	tuf	pip
put	puf	pap
tut		pup

pan	rit	ren
pin	fit	af
pen	pit	in
		put

pup in put.
ren, raf, ren.
pup nat.

Aanbieden van het leesteken: komma (,)

Let op: ook hier komt weer een komma voor (zie instructie bij les 2 ren)

Aanbieden van de letter: u

Mogelijke vragen:

- Waarom is de pup nat? (De pup is nat omdat hij in de put was.)
- Wat denk je dat Raf heeft gedaan? (Raf heeft de pup waarschijnlijk uit de put gehaald. Dat kun je zien aan de zin 'ren, raf, ren.')

Les 3: juf (p. 20-21)

les 3 r u a n f i e p t

juf j

j	
j	u
ju	
ju	f
juf	

j	
j	i
ji	
ji	p
jip	

j	
j	e
je	
je	t
jet	

j	
j	a
ja	
ja	n
jan	

j	
j	a
ja	
ja	t
jat	

p	
p	u
pu	
pu	f
puf	

les 3 j t i a r u n p e f

jan
jat

juf
jip
jet

juf
puf
tuf

ren, raf.
 ren, pip.
 puf, puf.
 puf, puf.

20
21

Aanbieden van het leesteken: komma (,)

Let op: ook hier komt weer een komma voor (zie instructie bij les 2 ren)

Aanbieden van de letter: j

Mogelijke vragen:

- Wat wil de juf dat Pip en Raf doen? (De juf wil dat Pip en Raf rennen.)
- Doen Pip en Raf wat de juf zegt? Waarom denk je dat? (Ja, omdat Pip en Raf puffen.)

Les 4: pot (p. 22-23)

les 4 u e f t r a i p j n

pot o

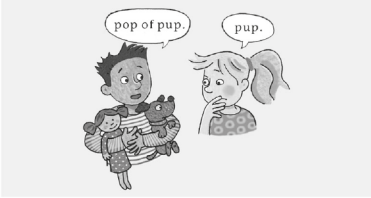
p			
p	o		
po			
po	t		
pot			

t			
t	o		
to			
to	r		
tor			

t			
t	o		
to			
to	n		
ton			

les 4 o i r f a p e j n t u

pot	por	top	pop
tot	tor	ton	pap
rot		tof	pup
			pip

22
23

Aanbieden van de letter: o

Mogelijke vraag:

- Wat vraagt Raf aan Pip? (Raf vraagt aan Pip om te kiezen tussen de pop en de pup.)

Les 4: dop (p. 24-25)

les 4 p f e r j a o n i u t

dop d

d		
d	o	
do		
do	p	
dop		

d		
d	a	
da		
da	t	
dat		

d		
d	u	
du		
du	f	
duf		

d		
d	e	
de		
de	n	
den		

d		
d	i	
di		
di	p	
dip		

d		
d	o	
do		
do	f	
dof		

les 4 d f n o i p

ja u e t r

dan	dit	dof	dit
den	dat	dor	pit
dun	dut	dop	rit
	dot		fit

jan en pan.
pap in pan.
dan dit er in.
dan dat er in.
dan pen er in.
duf, jan.

24
25

Aanbieden van de letter: d

Mogelijke vragen:

- Wat doet Jan aan het begin van het verhaal? (Aan het begin van het verhaal maakt Jan pap.)
- Wat gebeurt er met de pap? (Jan laat een pen in de pap vallen.)

Les 4: de (p. 26-27)

les 4

j	p	t	a	d	o
n	i	r	u	e	f
de					
de					

t		p		j	
t	o	p	o	j	u
to		po		ju	
to	n	po	t	ju	f
ton		pot		juf	
de ton		de pot		de juf	

r		p		p	
r	a	p	i	p	a
ra		pi		pa	
ra	t	pi	t	pa	p
rat		pit		pap	
de rat		de pit		de pap	

les 4

d	r	a	e	t	f
j	o	i	p	u	n
de					
de					

de put	de pan	de den
de dut	de pin	de ren
de tut	de pen	de pen

de pap in de pan.
de pup in de pan.
de pap op de pup.

26 27

Aanbieden van het lidwoord: de

Mogelijke vragen:

- Wat zit er in de pan? (Er zit pap in de pan.)
- Wat doet de pup? (De pup gaat in de pan met pap, waardoor de pap op de pup komt.)

Materialen voor de risicolezers

(Extra lesboek - Les 1 t/m 4 - printen voor de risicolezers)

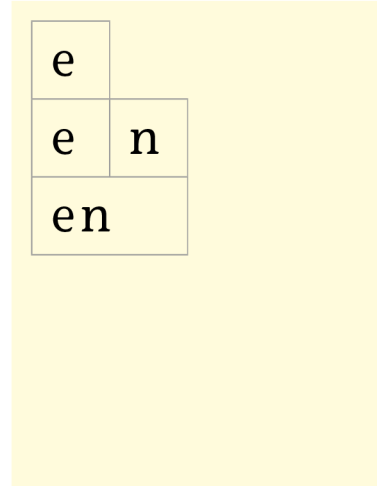
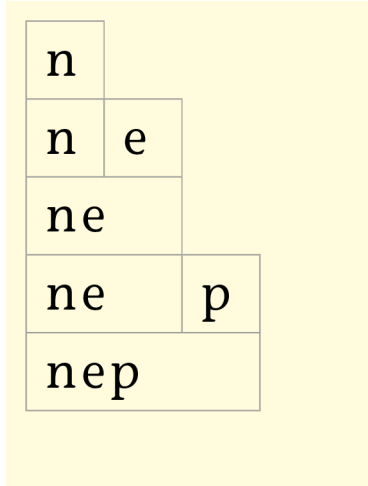
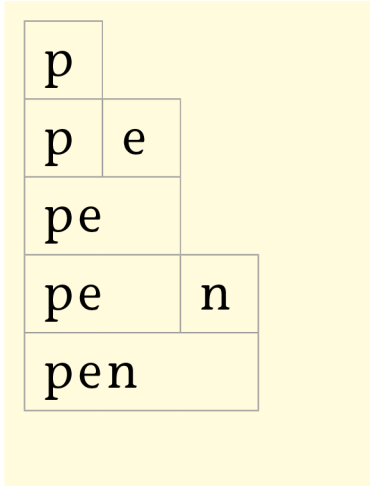

Pf les 1

pen

n	e
---	---

p

en
pen
nep

nep
en
pen

les 1

pip

p	n	e
---	---	---

i

p	
p	i
pi	
pi	p
pip	

i	
i	n
in	

e	
e	n
en	

p	
p	e
pe	
pe	n
pen	

p	
p	i
pi	
pi	n
pin	

n	
n	e
ne	
ne	p
nep	

pf les 1

i	n	p	e
---	---	---	---

pen

pin

in

en

nep

pip

pip en pen.

pen en pip.

les 2

pan

i	p	e	n
---	---	---	---

a

p	
p	a
pa	
pa	n
pan	

p	
p	a
pa	
pa	p
pap	

n	
n	e
ne	
ne	p
nep	

p	
p	i
pi	
pi	p
pip	

p	
p	e
pe	
pe	n
pen	

i	
i	n
in	

Pf les 2

a	e	n	i	p
---	---	---	---	---

pan

pen

pin

pap

pip

en

in

pip en pap.

pip en pan.

pap en pan.

les 2
ren

n	i	a	p	e
---	---	---	---	---

r

r	
r	e
re	
re	n
ren	

e	
e	r
er	

a	
a	r
ar	

r	
r	a
ra	
ra	p
rap	

n	
n	a
na	
na	r
nar	

p	
p	e
pe	
pe	r
per	

Pf les 2

r	p	i	a	n	e
---	---	---	---	---	---

er

per

pap

pip

ren

rep

ren, pap.

ren, pip.

Pf les 2
raf

r	i	n	p	e	a
---	---	---	---	---	---

f

r	
r	a
ra	
ra	f
raf	

p	
p	a
pa	
pa	f
paf	

a	
a	f
af	

r	
r	e
re	
re	n
ren	

p	
p	i
pi	
pi	p
pip	

p	
p	e
pe	
pe	n
pen	

Pf les 2

f	p	r	e	a	n	i
---	---	---	---	---	---	---

af

raf

paf

pen

pan

in

pin

er

per

pip en raf.

raf en pip.

Pf les 2

a	p	f	r	i	n	e
---	---	---	---	---	---	---

n	
n	a
na	
na	r
nar	

p	
p	i
pi	
pi	p
pip	

r	
r	e
re	
re	n
ren	

r	
r	a
ra	
ra	f
raf	

i	
i	n
in	

r	
r	e
re	
re	p
rep	

Pf les 2

n	e	a	f	p	r	i
---	---	---	---	---	---	---

pen

pin

pan

raf

af

paf

ren

rep

rap

raf en pip.

ren, raf.

ren, pip.

les 3

pet

r	f	e	p	n	a	i
---	---	---	---	---	---	---

t

p	
p	e
pe	
pe	t
pet	

n	
n	a
na	
na	t
nat	

r	
r	i
ri	
ri	t
rit	

n	
n	e
ne	
ne	t
net	

r	
r	a
ra	
ra	t
rat	

t	
t	i
ti	
ti	p
tip	

pf les 3

t	p	a	r	n	e	i	f
---	---	---	---	---	---	---	---

rit

pit

fit

nep

ren

pet

rat

nat

tip

pip

tap

pap

rap

af

paf

raf

pip en pet.

raf en pan.

Pf les 3
put

t	r	a	e	f	n	p	i
---	---	---	---	---	---	---	---

u

p	
p	u
pu	
pu	t
put	

n	
n	u
nu	
nu	t
nut	

p	
p	u
pu	
pu	p
pup	

p	
p	u
pu	
pu	f
puf	

f	
f	u
fu	
fu	t
fut	

t	
t	u
tu	
tu	f
tuf	

Pf les 3

u	p	f	t	e	a	r	i	n
---	---	---	---	---	---	---	---	---

nut

put

tut

tuf

puf

pip

pap

pup

pan

pin

pen

rit

fit

pit

ren

af

in

put

pup in put.

ren, raf, ren.

pup nat.

les 3
juf

r	u	a	n	f	i	e	p	t
---	---	---	---	---	---	---	---	---

j

j	
j	u
ju	
ju	f
juf	

j	
j	i
ji	
ji	p
jip	

j	
j	e
je	
je	t
jet	

j	
j	a
ja	
ja	n
jan	

j	
j	a
ja	
ja	t
jat	

p	
p	u
pu	
pu	f
puf	

Pf les 3

j	t	i	a	r	u	n	p	e	f
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

jan

jat

juf

jip

jet

juf

puf

tuf

ren, raf.

ren, pip.

puf, puf.

puf, puf.

Pf les 4
pot

u	e	f	t	r	a	i	p	j	n
o									

p			
p	o		
po			
po		t	
pot			

t			
t	o		
to			
to		r	
tor			

t			
t	o		
to			
to		n	
ton			

p			
p	o		
po			
po		p	
pop			

t			
t	o		
to			
to		p	
top			

t			
t	o		
to			
to		f	
tof			

Pf les 4

o	i	r	f	a	p	e	j	n	t	u
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

pot

tot

rot

por

tor

top

ton

tof

pop

pap

pup

pip

pop of pup.

pup.

Pf les 4
dop

p	f	e	r	j	a	o	n	i	u	t
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

d

d	
d	o
do	
do	p
dop	

d	
d	a
da	
da	t
dat	

d	
d	u
du	
du	f
duf	

d	
d	e
de	
de	n
den	

d	
d	i
di	
di	p
dip	

d	
d	o
do	
do	f
dof	

Pf les 4

d	f	n	o	i	p
j	a	u	e	t	r

dan

den

dun

dit

dat

dut

dot

dof

dor

dop

dit

pit

rit

fit

jan en pan.

pap in pan.

dan dit er in.

dan dat er in.

dan pen er in.

duf, jan.

les 4
de

j	p	t	a	d	o
n	i	r	u	e	f

de

t	
t	o
to	
to	n
ton	

de ton

p	
p	o
po	
po	t
pot	

de pot

j	
j	u
ju	
ju	f
juf	

de juf

r	
r	a
ra	
ra	t
rat	

de rat

p	
p	i
pi	
pi	t
pit	

de pit

p	
p	a
pa	
pa	p
pap	

de pap

Pf les 4

d	r	a	e	t	f
j	o	i	p	u	n

de

de put

de dut

de tut

de pan

de pin

de pen

de den

de ren

de pen

de pap in de pan.

de pup in de pan.

de pap op de pup.

Actieve werkvormen voor automatiseren en oefenen

Actieve werkvormen Actief Leren Lezen

In dit document vind je verschillende actieve werkvormen die je kunt gebruiken in de klas. Deze werkvormen kun je gebruiken om variatie aan te brengen in je leeslessen. Bij het leren lezen is het echter belangrijk dat de nadruk ligt op het lezen zelf. Zorg er daarom voor dat je de actieve werkvormen functioneel inzet. Gebruik de actieve werkvormen naar eigen inzicht om bepaalde letters of leesmoeilijkheden te automatiseren of om de woordrijen of teksten spelenderwijs aan te bieden.

Alle werkvormen voor technisch en begrijpend lezen zijn in principe geschikt voor groep 3, groep 4 en groep 5. Daarnaast vind je op pagina 13-16 een aantal voorbeelden van circuits die je kunt inzetten in de klas: een lettercircuit voor begin groep 3, een leescircuit voor midden/eind groep 3, een woordenschatcircuit voor groep 3 en een leescircuit voor groep 4 en 5.

Bij elke werkvorm staat een icoontje dat aangeeft voor hoeveel leerlingen de opdracht het meest geschikt is. Je kunt de werkvormen naar eigen inzicht aanpassen om deze aan te laten sluiten bij een kleinere of grotere groep. Sommige werkvormen kunnen met aanpassingen ook individueel gedaan worden.

Deze opdracht kun je het best doen in tweetallen.

Deze opdracht kun je het best doen in tweetallen of in een klein groepje.

Deze opdracht kun je het best doen met de hele klas.

Facebookgroep

Ben je al lid van onze gesloten Facebookgroep 'Actief Leren Lezen – Uitwisseling van tips, ideeën en adviezen'?

Hierin vind je nog veel meer leuke ideeën en foto's van werkvormen in de praktijk.

Scan de
QR-code

Ben je op zoek naar meer inspiratie, of wil je ervaringen horen van onze leesspecialisten of andere ALL-leerkrachten? Kijk dan in het groene kader achter de inlog om te zien of er binnenkort weer een digitale inspiratiemiddag is.

Technisch lezen

Coöperatieve werkvormen om te oefenen met letters, woordtorentjes, woordrijen, zinnen en teksten. Alle werkvormen zijn geschikt voor groep 3, 4 en 5, tenzij anders aangegeven. Ben je op zoek naar meer werkvormen om te oefenen met letters (begin groep 3)? Zie dan het voorbeeldcircuit letters oefenen op pagina 13 van dit document.

Werkvormen waarbij je alleen het lesboek nodig hebt

Ik lees, jij wijst

De leerlingen lezen in tweetallen de letters, de woordtorentjes, de woordrijtjes of de tekst. De één leest, de ander wijst mee.

Zoek en wijs aan

Een leerling kiest uit de woordrij of tekst een woord en zegt dit hardop. De andere leerling zoekt het woord en wijst het aan.

Stap stap stap

Twee leerlingen lezen tegelijk de woorden van een woordrij en zettentussen elk woord een stap. Het is de bedoeling dat ze hun voet van de grond halen bij de start van elk woord, en dat het woord gelezen is voordat de voet weer wordt neergezet. Je kunt deze oefening ook doen met de woordtorentjes. De leerlingen zetten dan tussen elke stap van het woordtorentje ook een fysieke stap. Let er hierbij op dat het lezen vloeiend blijft en dat de leerling niet gaat hakken en plakken.

Beeld een woord uit – ideaal voor de woordrijen

Twee leerlingen lezen om en om alle woorden van een woordrij. De ene leerling kiest een woord dat hij/zij kan uitbeelden. De andere leerling raadt wat er is uitgebeeld.

Je mag niet lachen!

De leerlingen lezen samen tegelijk met hun gewone stem, dan om de beurtten een woordrij of een stukje van de tekst met een gekke stem. Krijg je de ander aan het lachen? Dan heb je een punt.

Rap-lezen

In plaats van normaal lezen worden de woorden een rap. De leerlingen kunnen dit een paar keer oefenen en aan het einde van de les de rap laten horen (als ze dat willen).

Oeps, vergeten! – ideaal voor de woordrijen

De ene leerling leest een hele woordrij en bedenkt van tevoren welk van de woorden hij of zij expres gaat vergeten te lezen. De andere leerling leest en luistert goed mee, onthoudt het vergeten woord en mag aan het einde van de woordrij vertellen welke woord er is 'vergeten'.

Bewegend lezen

De leerlingen lezen tegelijk de woorden of de tekst terwijl ze een beweging uitvoeren, bijvoorbeeld 'terwijl je langzaam loopt', 'terwijl je springt', 'terwijl je huppelt' et cetera. Dit kan ook aan de tafels, dan kun je bijvoorbeeld 'terwijl je met je rechervoet wiebelt' of 'met één arm in de lucht' zeggen.

Verrijkingspakket voor de sterke lezers van groep 3

Voor de sterke technische lezers van groep 3 is het Verrijkingspakket ontwikkeld. Leerlingen die de technische leeslessen kunnen missen, mogen in die tijd met verrijkende opdrachten aan de slag. Voor de proeflessenserie zijn er drie opdrachten en de handleiding per les toegevoegd.

Bij de eerste opdracht (les 5) is een video beschikbaar in de app. Deze video's zijn gemaakt voor de lessen waarbij leerlingen iets moeten doen dat ze nog niet eerder hebben gedaan.

Verrijkingspakket: handleiding per les

Les 4: wie of wat ben ik?

Doel: de leerling leest vier raadsels en geeft antwoord op de meerkeuzevragen.

Door deze opdracht oefent de leerling met: het luisteren naar en lezen van instructie, technisch lezen, begrijpend lezen, kritisch lezen, het lezen van raadsels.

Tip!

De instructie bij deze opdracht op het niveau van de leerling is ook beschikbaar in de app. In deze instructie wordt ook aandacht besteed aan het beantwoorden van een meerkeuzevraag.

Instructie

Geef de leerlingen altijd vooraf instructie (zie het hoofdstuk *De Doeboeken in de praktijk* in de algemene handleiding). Bespreek het volgende:

- In deze les lees je vier raadsels. Aan de titel, 'wie of wat ben ik?' kun je zien dat het om raadsels gaat. Aan de grijze pijl onder aan de linkerpagina zie je dat de opdracht verdergaat op de rechterpagina.
- Je leest eerst raadsel 1. Daarna lees je de meerkeuzevraag die ernaast staat en omcirkel je het antwoord.
- Daarna doe je dat ook bij de overige drie raadsels.

Bespreek het beantwoorden van meerkeuzevragen in het geval dat de leerling hier nog geen of weinig ervaring mee heeft:

- Lees de vraag (kijk niet naar de antwoordmogelijkheden).
- Lees de tekst nog eens.
- Lees antwoord a en benoem of dit antwoord goed, niet goed of misschien goed kan zijn.
- Doe dit ook met de overige antwoordmogelijkheden. Stop niet als je denkt dat het goede antwoord al gevonden is.
- Zet een rondje om de letter waar het goede antwoord bij staat.
- Lees daarna de vraag en je antwoord nog eens en controleer of dit echt terug te vinden is in de tekst. Zo kijk je je antwoord na.

Antwoord

De juiste antwoorden zijn **b** (raadsel 1), **a** (raadsel 2), **b** (raadsel 3) en **c** (raadsel 4).

Les 5: de veer van beer

Doel: de leerling leest een tekst die uit twee delen bestaat en geeft over elk deel antwoord op een meerkeuzevraag.

Door deze opdracht oefent de leerling met: het luisteren naar en lezen van instructie, technisch lezen, begrijpend lezen, kritisch lezen.

Tip!

De instructie bij deze opdracht op het niveau van de leerling is ook beschikbaar in de app. In deze instructie wordt ook aandacht besteed aan het beantwoorden van een meerkeuzevraag.

Instructie

Geef de leerlingen altijd vooraf instructie (zie het hoofdstuk *De Doeboeken in de praktijk in de algemene handleiding*). Bespreek het volgende:

- In deze les lees je eerst een verhaal. De titel van het verhaal is 'de veer van beer'. Je kunt zien dat dit de titel is, omdat de woorden groter en vetgedrukt zijn en omdat de titel van een verhaal bovenaan staat.
- Dit verhaal bestaat uit twee delen. Op de linkerpagina staat deel 1, en op de rechterpagina staat deel 2.
- Eerst lees je deel 1. Als je dat hebt gelezen, beantwoord je er een meerkeuzevraag over. De vraag staat in het vragenvakje onder aan de pagina.
- Daarna lees je deel 2 en beantwoord je daar een meerkeuzevraag over. De vraag staat in het vragenvakje onder aan de pagina.
- De antwoorden op de vragen staan in de tekst.

Bespreek het beantwoorden van meerkeuzevragen in het geval dat de leerling hier nog geen of weinig ervaring mee heeft:

- Lees de vraag (kijk niet naar de antwoordmogelijkheden).
- Kijk in de tekst waar iets over de vraag staat, lees eventueel de regels erboven en eronder, en bedenk wat het antwoord zou kunnen zijn.
- Lees antwoord a en benoem of dit antwoord goed, niet goed of misschien goed kan zijn.
- Doe dit ook met de overige antwoordmogelijkheden. Stop niet als je denkt dat het goede antwoord al gevonden is.
- Zet een rondje om de letter waar het goede antwoord bij staat.
- Lees daarna de vraag en je antwoord nog eens en controleer of dit echt terug te vinden is in de tekst. Zo kijk je je antwoord na.

Antwoord

Het juiste antwoord na deel 1 is **b**.

Het juiste antwoord na deel 2 is **c**.

Les 6: lees en kleur

Doel: de leerling leest omschrijvingen van woorden en kleurt de woorden die bij de omschrijvingen horen.

Door deze opdracht oefent de leerling met: het luisteren naar en lezen van instructie, technisch lezen, begrijpend lezen, kritisch lezen, het toepassen van woordenschat.

Tip!

De instructie bij deze opdracht op het niveau van de leerling is ook beschikbaar in de app.

Instructie

Geef de leerlingen altijd vooraf instructie (zie het hoofdstuk *De Doeboeken in de praktijk in de algemene handleiding*). Bespreek het volgende:

- In deze les lees je tien omschrijvingen en kleur je de tien woorden die daarbij horen.
- Lees steeds alle woorden voordat je het woord kiest dat je het best bij de omschrijving vindt passen.
- Lees je bijvoorbeeld 'kleur het vak met een bloem'? Dan lees je eerst alle woorden en kleur je daarna het vlak waar een soort bloem in staat.
- Doe dat ook voor de andere omschrijvingen.
- Kijk je antwoorden nog even na. Heb je de tien woorden gekleurd die het best bij de tien omschrijvingen horen?

Antwoord

De volgende vakjes moeten gekleurd zijn:

	de friet	stap 7 de peer	de muis
stap 4	de sloot	de reus	stap 9 de slak
	de broek	stap 3 de zwaan	het huis
stap 5	de tong	het boek	stap 10 de stal
	de maan	stap 6 de kwal	de schoen
stap 8	het stuur	het glas	stap 11 de drop
	de beer	stap 2 de roos	het vlees

Tip!

Tijd over? Laat de leerling dan nog meer woorden bedenken en opschrijven bij (een paar van) de categorieën. De categorieën zijn: een bloem, een dier dat vliegt, een plek waar het heel nat is, een deel van je lijf, een dier dat steekt, een stuk fruit, een deel van je fiets, een dier dat heel traag is, een plek waar een koe slaapt, een soort snoep.

Les 7: pip en raf gaan op stap

Doel: de leerling leest een tekst en geeft antwoord op een meerkeuzevraag over die tekst.

Door deze opdracht oefent de leerling met: het luisteren naar en lezen van instructie, technisch lezen, begrijpend lezen, kritisch lezen.

Tip!

De instructie bij deze opdracht op het niveau van de leerling is ook beschikbaar in de app. In deze instructie wordt ook aandacht besteed aan het beantwoorden van een meerkeuzevraag.

Instructie

Geef de leerlingen altijd vooraf instructie (zie het hoofdstuk *De Doeboeken in de praktijk in de algemene handleiding*). Bespreek het volgende:

- In deze les lees je eerst een verhaal. De titel van het verhaal is 'pip en raf gaan op stap'. Je kunt zien dat dit de titel is, omdat de woorden groter en vetgedrukt zijn en omdat de titel van een verhaal bovenaan staat.
- Als je het verhaal hebt gelezen, beantwoord je er een meerkeuzevraag over. Deze vraag staat in het vragenvakje onderaan. Het antwoord op de vraag staat in de tekst.

Bespreek het beantwoorden van meerkeuzevragen in het geval dat de leerling hier nog geen of weinig ervaring mee heeft:

- Lees de vraag (kijk niet naar de antwoordmogelijkheden).
- Kijk in de tekst waar iets over de vraag staat, lees eventueel de regels erboven en eronder, en bedenk wat het antwoord zou kunnen zijn.
- Lees antwoord a en benoem of dit antwoord goed, niet goed of misschien goed kan zijn.
- Doe dit ook met de overige antwoordmogelijkheden. Stop niet als je denkt dat het goede antwoord al gevonden is.
- Zet een rondje om de letter waar het goede antwoord bij staat.
- Lees daarna de vraag en je antwoord nog eens en controleer of dit echt terug te vinden is in de tekst. Zo kijk je je antwoord na.

Antwoord

Het juiste antwoord is a.

Les 8: wat rijmt er?

Doel: de leerling leest een gedicht waarin de rijmwoorden ontbreken en vult deze in; de leerling maakt een tekening van een gedeelte uit het gedicht.

Door deze opdracht oefent de leerling met: het luisteren naar en lezen van instructie, technisch lezen, begrijpend lezen, kritisch lezen, het lezen van gedichten, het visualiseren van tekst.

Tip!

De instructie bij deze opdracht op het niveau van de leerling is ook beschikbaar in de app.

Instructie

Geef de leerlingen altijd vooraf instructie (zie het hoofdstuk *De Doeboeken in de praktijk* in de algemene handleiding). Bespreek het volgende:

- In deze les lees je een gedicht met rijmwoorden. Maar er ontbreken nog woorden! Lees het gedicht en vul de woorden in de hokjes op de juiste plek in.
- Zin 2 rijmt steeds op zin 1. Bij de zin 'er ligt een poes bij de schuur', eindigt zin 2 dus met een woord dat rijmt op 'schuur'.
- Tip: schrijf de woorden eerst allemaal met potlood en lees daarna het hele gedicht nog eens. Klinkt het goed? Schrijf de woorden dan op met pen.
- Lees het gedicht nog eens en kies een zin uit die je goed voor je ziet. Maak daar vervolgens een tekening van.

Antwoord

De juiste antwoorden zijn:

1. er ligt een poes bij de schuur.
2. er loopt een mier op de **muur**.
1. er zit een mees op een tak.
2. er vliegt een mus naar het **dak**.
1. er zit een vlieg op de was.
2. er loopt een slak door het **gras**.
1. er zit een worm op mijn koek.
2. er kruipt een spin in mijn **broek**.
1. ik zie een boom, hij is bruin.
2. je snapt, ik ben in de **tuin**.

Op de tekening moet een stukje uit het gedicht staan. Bijvoorbeeld een poes bij de schuur, een vlieg op de was of een worm op een koek.

Verrijkingspakket: opdrachten leerling

(Om uit te printen)

wie of wat ben ik?

stap 1	lees tekst 1.	
stap 2	maak dan de vraag in het vak.	
stap 3	lees tekst 2.	
stap 4	maak dan de vraag in het vak.	
de les gaat door op het blad rechts.		

1.

ik ben dan wel een dier,
 maar ik ben geen mier.
 ik zoem om je heen,
 en ik bijt in je neus of je teen.
 wat is er, ben ik niet leuk?
 dat kan, want ik geef je veel jeuk!

wat ben ik?

zet een O om a, b of c.

- a. ik ben een mier.
- b. ik ben een mug.
- c. ik ben een beer.

2.

het heeft een dak en een muur,
 maar het is geen huis of schuur.
 je komt er van af een jaar of vier.
 voor die tijd kom je niet vaak hier.
 en hier roep je: 'kijk, ik lees!'
 naar de juf of naar de mees.

wat is het?

zet een O om a, b of c.

- a. het is een school.
- b. het is een schuur.
- c. het is de juf.

stap 5	lees tekst 3.	
stap 6	maak dan de vraag in het vak.	
stap 7	lees tekst 4.	
stap 8	maak dan de vraag in het vak.	

3.

waar zie je mij?
 in het bos of de wei.
 in een boom op een tak.
 op de hoek van het dak.
 daar zing ik voor jou.
 dus, wat weet je nou?

wat ben ik?

zet een O om a, b of c.
 a. ik ben een kat.
 b. ik ben een mus.
 c. ik ben een aap.

4.

je doet me aan.
 om weg te gaan.
 je loopt, je rent.
 tot je er bent.
 daar zet je mij vaak in de gang.
 ik ruik niet fijn meer, ben ik bang...

wat ben ik?

zet een O om a, b of c.
 a. ik ben een voet.
 b. ik ben een sok.
 c. ik ben een schoen.

stap 1	lees deel 1 van 'de veer van beer'.	
stap 2	maak dan de vraag in het vak.	
<i>de les gaat door op het blad rechts.</i>		

de veer van beer

deel 1

op een dag loopt beer door het bos.
maar wat ziet hij daar nou?
er hangt een veer in de boom!
beer pakt de veer uit de boom
en doet hem in het haar naast zijn oor.
'wauw,' zegt hij.
'wat zie ik er gaaf uit!'
maar daar komt een dier aan.
'hee, dat is mijn veer!' roept het dier.
'geef hier die veer!'
beer zet een pas naar de boom.
wat is dat nou voor raar beest?
'toe nou, ik mis mijn veer,' zegt het dier sip.
'ik ben een pauw,
en ik wil dat mijn veer bij me is.
dus mag ik hem weer?'
beer kijkt de pauw aan.
nou, het moet dan maar.
sip pakt beer de veer.
'hier, pak maar...' zegt hij.

van wie is de veer?

zet een O om a, b of c.

- a. de veer is van beer.
- b. de veer is van de pauw.
- c. de veer is van de boom.

stap 3	lees deel 2 van 'de veer van beer'.	
stap 4	maak dan de vraag in het vak.	

de veer van beer

deel 2

de pauw pakt de veer van beer.
maar dan komt er een vos aan.
'daar ben je dan, pauw,' zegt de vos.
'ik zoek je al heel lang!
nu pak ik je en eet ik je op!'
beer ziet dat de pauw heel bang is.
wat moet hij nou doen?
dan zet beer een pas naar de vos
en hij geeft hem een tik op zijn neus.
bam!
de vos kijkt bang naar beer en rent weg.
'beer, je bent top!' roept de pauw.
'hier, dit is voor jou.'
de pauw geeft beer de veer weer.
beer pakt de veer aan.
'maar...' zegt hij.
'nee, geen maar,' zegt de pauw,
'er zijn er nog veel meer op mijn rug.
die veer is voor jou.'

de pauw geeft de veer aan beer...

maak de zin af: zet een O om a, b of c.

- want de pauw wil de veer niet meer.
- want beer eet de vos op.
- want beer jaagt de vos weg.

lees en kleur

stap 1	lees de woorden die in het vak staan.	
stap 2	kleur het vak met een bloem.	
stap 3	kleur het vak met een dier dat vliegt.	
stap 4	kleur het vak met een plek waar het heel nat is.	
stap 5	kleur het vak met een deel van je lijf.	
stap 6	kleur het vak met een dier dat steekt.	
stap 7	kleur het vak met een stuk fruit.	
stap 8	kleur het vak met een deel van je fiets.	
stap 9	kleur het vak met een dier dat heel traag is.	
stap 10	kleur het vak met een plek waar een koe slaapt.	
stap 11	kleur het vak met een soort snoep.	

de friet	de peer	de muis
de sloot	de reus	de slak
de broek	de zwaan	het huis
de tong	het boek	de stal
de maan	de kwal	de schoen
het stuur	het glas	de drop
de beer	de roos	het vlees

stap 1	lees de tekst 'pip en raf gaan op stap'.	
stap 2	maak dan de vraag in het vak.	

pip en raf gaan op stap

al heel vroeg is raf op.

de maan staat hoog en de zon is nog diep in slaap.

hij gaat met zijn pap naar pip.

'het is veel te vroeg,' zegt pip met een gaap.

'waar gaan we heen?'

'dat zie je snel, kom mee,' zegt raf.

pips mam gaat ook mee.

ze gaan naar de wei.

'wat doen we hier?' zegt pip.

'kijk eens op,' zegt raf.

pip ziet een ster, en nog een ster, en nog een ster.

wat zijn het er veel!

'is dit een droom?' zegt pip.

'wat is dit gaaf!

kijk, die ster vloog!

heel tof, raf!'

is pip blij dat raf haar mee neemt?

zet een O om a, b of c.

a. ja, want pip vindt het gaaf.

b. ja, want pip sliep nog niet.

c. nee, want pip droomt.

wat rijmt er?

stap 1	lees het rijm 'waar ben ik?'.	
stap 2	zet dan elk woord op de plek waar het hoort. let op: zin 2 rijmt steeds op zin 1.	
<i>de les gaat door op het blad rechts.</i>		

kies uit:

broek	dak	gras	muur	tuin
-------	-----	------	------	------

waar ben ik?

1. er ligt een poes bij de schuur.

2. er loopt een mier op de .

1. er zit een mees op een tak.

2. er vliegt een mus naar het .

1. er zit een vlieg op de was.

2. er loopt een slak door het .

1. er zit een worm op mijn koek.

2. er kruipt een spin in mijn .

1. ik zie een boom, hij is bruin.

2. je snapt, ik ben in de .

Verrijkingspakket: Boekenpraat

Kaartspel Boekenpraat

Bij het Verrijkingpakket hoort ook het kaartspel Boekenpraat. Dit is leuk voor de sterke lezers, maar kan ook klassikaal gebruikt worden om praten over boeken te stimuleren.

Op de volgende pagina vind je een knipblad met een selectie van vragen uit het kaartspel Boekenpraat. Het volledige kaartspel bevat veel meer vragen op verschillende niveaus.

De handleiding kan je downloaden via onze website. Scan hiervoor de QR-code hieronder.

*Scan de QR-code
en download de
handleiding*

1

**Wie is de hoofdpersoon
in dit boek?**

Waar merk je dat aan?

2

Waar gaat het boek over?

Wat gebeurt er aan het begin, in
het midden en aan het eind?

3

**Hoe voelde je je
door het boek?**

(Bijvoorbeeld blij, boos, bang
of verdrietig.)

Hoe denk je dat dat kwam?

4

**Wie is de schrijver
van het boek?**

Ken je nog meer boeken van
deze schrijver?

5

**Wat is de titel van
het boek?**

Wat vind je van die titel?

Bedenk zelf een titel die je ook
bij het boek vindt passen.

6

**Wat staat er op het
omslag van het boek?**

Kun je aan de voorkant zien
waar het verhaal over gaat?

7

**Zou je dit boek aanraden
aan andere mensen?**

Waarom wel of niet?

8

**Op welke plek speelt
het boek zich af?**

Waar merk je dat aan?

9

Gaat er iets mis in dit boek?

Hoe wordt dat weer opgelost?

10

Op welk ander boek lijkt dit boek?

Waarom vind je dat?

11

Wat heb je geleerd van dit boek?

12

Kan het verhaal in dit boek ook in het echt gebeuren?

Waarom denk je dat?

13

Stel dat je een vervolg op dit boek zou schrijven, waar zou dat dan over gaan?

14

In welke tijd speelt het boek zich af?

(Bijvoorbeeld vroeger, nu of in de toekomst.)

Waar merk je dat aan?

15

Wie in het boek lijkt het meest op jou?

Waarom vind je dat?

16

Zou je dit boek kunnen voorlezen aan de kleuters?

Waarom denk je dat?

Wij wensen je veel plezier!

Namens het hele team van Actief Leren Lezen wensen wij je veel plezier met het uitproberen van Actief Leren Lezen in jouw klas.

Het proeflessenpakket voor groep 3 is met zorg samengesteld. Heb je toch nog vragen? Of loop je ergens tegenaan? Neem dan contact met ons op. Wij helpen je graag verder!

Contact opnemen

Neem contact op met jouw leesspecialist of bel of mail ons via 030-7431066 en/of info@actieflerenlezen.nl

